

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab Anno Christi 1675. usque ad annum 1681

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1780

VD18 90119207

§. 32. Ejusdem Episcopi literæ ad Bonzium Cardinalem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-67305](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-67305)

in Ecclesiæ alienari potuerit. *Hæc si Regi* Sæc. XVII.
suggeſta fuiffent, nimium ille iuſtitiae ac Re- A. C. 1676.
ligionis habebat, ut Ecclesiæ ea libertate,
quæ ab origine & fundatione ſua, om-
niumque Gallicæ Regum patrocinio obtinue-
rant, privatas vellet. *Hæc ego tanto li-*
bentius, majorique fiducia vobis comme-
moro, quod, cum multis annis huic pro-
vinciæ gubernandæ præſueritis, ejusdem
jura, moresque, præſertim in iis, quæ Re-
galiam ſpectant, comperta habeatis. Nec
credo, hanc meam agendi ſcribendique liber-
tatem ingratam ipſi Regi futuram; imo
ubi intima hujus cauſæ momenta, ſi numque
perſpexerit, credo equidem, quæ hactenus
a me peracta ſunt, rata habiturum, ad-
ſcripturumque inviolabili in ejus Majestatem
obsequio immensoque deſiderio ſolidæ veræ
que ejus gloriæ proſerendæ.

§. XXXII.

Eiusdem Episcopi epiftola ad Bon- *zium Cardinalem.*

Cum autem Petrus Bonzius Cardina-
lis ac Narbonensis Archiepiscopus
per quemdam e ſuis Vicariis ad nu-
peras Aleſtensis Episcopi literas tan-
dem reſponſum dediſſet, eumque ut
ſententiam ſuam mutaret, hortaretur,
Pavillonius hæc ad Cardinalem die
octava Junii reſcripſit:

„Post-

Sæc. XVI. „Postquam omnia ad animum revo-
 A. C. 1676. „cavi, & quidquid in utramque par-
 tem afferri, dicique poterat, accu-
 rate ac lente discussi; fateor, mihi
 „nihil ex omnibus, quæ afferebantur,
 „dignum occurrisse, quo ad mutandam
 „primam sententiam, meamque con-
 stitutionem revocandam moveri pos-
 „sem. Igitur de canonica libertate non
 „meæ tantum, sed omnium hujus Pro-
 „vinciæ Ecclesiarum, si ea, quæ in
 „præfata mea constitutione exposui
 „vera sunt, satis hoc erit, ut omni-
 „bus, qui modo judicio aliquo pollent
 „nec partibus addicti sunt, non vera
 „tantum, sed & clarissima, & certi-
 „fima esse, nec aliis rationibus opus
 „est, quam iis, quæ a Domino de
 „Marca ad preces Conventus Gallicani
 „Anno 1656. conscripta, ac memorie
 „commendata, quæque in libris de
 „concordia imperii, & sacerdotii fu-
 „sius ab eodem producta sunt, adjuncta
 „dissertatione Domini Episcopi Monti-
 „pessulanî (quam in una sessionum e-
 „jusdem conventus peroravit) aliisque
 „documentis, titulisque, quos inter
 „acta & annales Cleri Gallicani repe-
 „rire est: In his omnibus hujus pro-
 „vinciæ libertas & exemptio clarissime
 „apparet, non privilegiis, non Regum
 „favore & beneficio quæsita, sed na-
 „turali,

„turali, innataque, ac canonica, ipsa- Sæc. XVII.
 „que fundatione dicta libertate, hanc A.C. 1676.
 „sibi adjunctam habuit, cum ad coro-
 „nam Gallicam pervenit, eodemque
 „fere tempore hanc ei Concilium Lug-
 „dunense confirmavit, quo sub poena
 „excommunicationis omnibus quanta-
 „cunque dignitate florentibus prohibi-
 „tum est, ne Regaliam ad Ecclesias
 „extenderent, hujus servitutis hacte-
 „nus infuetas; neve Prælati, aliqui
 „gubernandis Ecclesiis admoti auxilio
 „aut consilio eam promoverent, quin
 „potius quantum pro virili sua parte
 „possent, illi obniterentur; sed & Gal-
 „liæ Reges christianissimi decretis Con-
 „cilii Lugdunensis obsecuti, hanc ipsam
 „libertatem intactam, illibatamque Ec-
 „clesiis voluere. Nam Philippus pul-
 „cher, quamvis jus Regaliæ pro iis
 „Ecclesiis, in quibus hactenus usu re-
 „ceptum fuerat, accerrime tueretur,
 „ea tamen dato diplomate (cujus Au-
 „tographum in Archiviis Ecclesiæ Me-
 „tropolitanæ Narbonensis afferatur)
 „hanc ipsam Ecclesiam gravare minime
 „voluit; tantumque abest in hac libertatis
 „suæ possessione quatuor fere sæculorum
 „decursu, quæ a Concilio fluxere, tur-
 „bataim esse, ut potius quam plurimis
 „Authenticis titulis, legitimisque do-
 „cumentis confirmata & stabilita sit.

Hist. Eccles. Tom. LXIV.

F. Ec.

Sæc. XVII. „Ecce, Eminentissime Cardinalis, con-
 A. C. 1676. „stitutionis a me editæ fundamenta
 „Ea vero nihil aliud complectitur, quam
 „quæ a jure communi, concilioque
 „Oecumenico quadringentis jam fere an-
 „nis tota Gallia recepto decreta sunt
 „Hoc cum animo reputarem, nunquam
 „difficultates & pericula, quæ ex hac
 „Regaliæ caussa consecutura prævide-
 „bam, tanti mihi visa sunt, ut remo-
 „vere me ab incæptis deberent. Ex-
 „plevi, quæ conscientiæ meæ ac offi-
 „cio pastorali debui, cætera divinae
 „providentiæ committo. Non sum e-
 „quidem rerum hujus mundi adeo igna-
 „rus, ut non omnino occurrerit, quam
 „multa & gravia instarent mihi, si per-
 „gerem Regiis mandatis obliuctari, cæ-
 „terum quoties Dei & justitiæ ac Ec-
 „clesiarum caussa agitur, nihil est tam
 „magnum, arduumque, quod morari
 „aut perterrere nos debeat, præfertim
 „cum non ego me periculis ac pugno-
 „objecerim, sed potius provocatus,
 „coactusque in aciem processerim, nec
 „prius loqui cæperim, quam cum am-
 „plius tacere non licuit, & tunc quo-
 „que, cum loqui & repugnare necesse
 „tas fuit, id solum commisi, ut sacra-
 „mentum fidelitatis non permiserim in
 „acta publica referri; id enim si per-
 „missem, hoc ipso videbar in Regaliam
 „COS

„consentire. Cum vero ob neglectam Sæc. XVII.
„hanc solemnitatem Regaliam in hac A. C. 1676.
„mea Ecclesia, cui quadraginta jam
„annis præfueram, apertam esse con-
„tenderent, scripsi ad comitia Cleri ge-
„neralia, rogavique, ut in hoc Regaliæ
„negotio caussam Ecclesiæ sustinerent,
„ac Regi supplicarent; id enim ab aliis
„Cleri conventibus semper hactenus ob-
„servatum esse, eodemque tempore ad
„Eminentiam Vestram ac hujus Pro-
„vinciæ deputatos literas exaravi. Non
„immoror equidem examinandis cau-
„sis, quæ Patres illius sacri senatus
„promoverint, ut nec Rege admonito,
„nec provisis remediis conventum ab-
„solverint, cum tamen ea caussa esset,
„quæ præcipue ad Clerum spectaret.
„Non ideo tamen minorem mihi cre-
„didi obligationem incumbere jura Ec-
„clesiæ meæ defendendæ, quin potius
„tanto majorem eam esse censui, quanto
„minus auxilii ab aliis sperarem, &
„cum paulopost certior redditus essem,
„quam plura ac præcipua Ecclesiæ ca-
„thedralis ac Diæcesis nostræ beneficia
„titulo Regaliæ collata esse, consilium
„tandem cepi, constitutionem meam
„in publicum edendi, cum hoc unicum
„remedium superesset, quo libertatem
„eiusdem Ecclesiæ tueri; turbasque,
„quæ instare videbantur, avertere li-

F 2

„ceret.

Sæc. XVII. „ceret. Scio objici mihi, quod etiam
 A. C. 1676. „Eminentia Vestra dignata est insinuare
 „hanc caussam a Regis senatu in ju-
 „dicio contradictorio præsentibus Cler-
 „deputatis judicatam esse, ipsumque
 „Clerum agnovisse, Regium tribunal,
 „seque illi submisisse, non ergo licere
 „amplius reclamare. Hæc oppositio
 „quam est speciosa, tam fundamento ac
 „soliditate caret. Nec enim in hac
 „caussa, si loqui proprie velimus, Re-
 „gium forum Clerus agnovit, quippe
 „qui Henricum IV. imploravit, suas
 „que apud eum querelas deposituit ad
 „versus parlamenti Parisiensis An. 1608
 „pronuntiatam sententiam, quam Ec-
 „clesiæ libertatibus gravem, Regioque
 „Henrici edicto duos ante annos vul-
 „gato, & cui parisiense Parliamentum
 „aliquamdiu repugnavit, contrariam
 „affirmabant, easdemque postea quere-
 „las apud Ludovicum XIII. gloriose
 „memoriæ, ac Regnantis Ludovici Pa-
 „trem repetiit; iisque ut ex publicis
 „Cleri documentis constat, manu
 „huic negotio, finemque per extraor-
 „dinarios commissarios (inter quos
 „quamplures antistites) apponere de-
 „stinaverat, fecissetque, nisi mors de-
 „stinata prævertisset. Lites ac conte-
 „stationes, quæ postea coram senatu
 „Regio agitatæ sunt, vertebrantur so-
 „lum

„lum inter particulares Regalistas ex Sæc. XVII.
 „una, promotosque ab Ordinariis ex A. C. 1676.
 „altera partibus; non ideo tamen Cle-
 „rus Gallicanus aut finem implorandi
 „Regem fecit, aut libertatem Ecclesia-
 „rum compromisso submittere voluit,
 „quam semper ut certam, nullique du-
 „bio aut liti expositam agnovit. Pote-
 „rant ergo sententiæ a Regio Consilio
 „latæ, & quibus procuratores inter-
 „venerant, privatorum negotia litesque
 „finire; quippe cum de dubiis incertis-
 „que causis ageretur. Id vero, ut ad
 „omnia indistincte negotia extendatur,
 „etiam ad illa, quæ spiritualem Epi-
 „scoporum Authoritatem, ac Ecclesia-
 „rum immunitatem tangunt, quæque
 „nullum prorsus dubium, aut litem
 „patiuntur, enimvero indignum id esset,
 „plenumque periculi. Nec vero procu-
 „ratorum interventus obligare Episco-
 „pos, eorumque Diæceses potuit, cum
 „in hujusmodi materiis nullam habeant
 „deputati, imo ne ipsa quidem Cleri
 „comitia, concludendi potestatem. Causa
 „Regaliæ publica est, respicitque
 „quinque aut sex Ecclesiasticas provin-
 „cias, compluresque particulares Diæ-
 „ceses, agiturque de conservandis Ec-
 „clesiæ non solum redditibus tempora-
 „libus, sed præsertim dignitatum, Ca-
 „nonicatum, aliorumque principalium

F 3

„bene-

Sæc. XVII. „beneficiorum collatione, quæ spir-
A. C. 1676. „tuale ac Hierarchicum quoddam jus
„est, nec libertas aut possessio, qua Ec-
„clesiæ hac in parte fruuntur, dubi-
„aut incerta est, sed certa, notoria a-
„omnino comperta; male ergo Ecclesia
„negotium gessissent, si illud judicio
„foroque submitterent Regii senatus
„& si demus id factum esse, semper
„tamen Episcopis, quorum interest
„potestas fuit reclamandi, revocandi
„que contra jus & Canones gesta. Clero
„coram Regio tribunali nihil aliud præ-
„stare licuit, quam ut cauſſæ momenti
„principi exhiberet, ejusque contra Re-
„gios ministros libertati Ecclesiæ
„infestos opem invocaret, id quod præ-
„teritis etiam annis ab eodem Clero
„factitatum est. Quando contra Par-
„ſiensis parlamenti sententiam, Hen-
„rico IV. & Ludovico XIII. glorioſa
„memoriæ Regibus supplicavit, intel-
„ligebat enim juribus & libertatibus
„Ecclesiæ quamplurimum detrahi, imo
„aliqua ratione ea deseriri perdiſque, si
„cum certa & indubia effent, pro cer-
„tis & indecisis haberi pateretur, ac
„cognitioni Regiorum ministrorum sub-
„mitteret, qui alias, naturali quadam
„propensione feruntur Regum jura ultra
„terminos proferendi, & tunc præfer-
„tim, cum non de Regis solum, sed
„etiam

„etiam de ipsorummet commodo & Sæc. XVII.
„Authoritate agitur ut in præsenti Re- A.C. 1676.
„galiæ cauſſa. Non ergo formalitatem
„aliquæ, quas dicunt in præsenti ne-
„gotio observatas esse, Episcopis opponi
„poſſunt, quo minus reclamare, sua-
„rumque Ecclesiarum jura ſuſtinere de-
„beant, præſertim cum Regiis ministris
„jam ſolemne, uſuque receptum ſit,
„ut quoties bellum Ecclesiis & earum
„immunitatibus fecerint, ſemper ſpe-
„ciem aliquam formamque iuſtitiae ob-
„tenderint; quam ſi morari Episcopi
„voluiſſent, nunquam cauſſa Ecclesiæ
„contra eos, qui opprimere eam nite-
„bantur, defenſa eſſet. Imo rem at-
„tente considerantibus palam eſt, hoc
„unum ex eorum artificiis fuſſe, qui
„Ecclesiis Regaliam imponere molie-
„bantur; ſenſim enim, placideque plu-
„res Procuratores, Prælatos & capitula
„induxere, ut judicio ſe ſiſterent Regi
„ſenatus, ſuæque libertatis titulos &
„acta producerent, ac poſtea reclamare
„voſtentibus opponerent, cauſſam hanc
„jam examinatam, decisamque in ju-
„dicio contradictorio fuſſe; prævide-
„bant enim, niſi hiſce compendiis ute-
„rentur, & aliquam iuſtitiae formam
„præferrent, nunquam ad optatum fi-
„nem perventuros, & hac ipta iuſ-
„titiae ſpecie Regis animum occuparunt,

F 4

, eſſe

Sæc. XVII. „effeceruntque, ut in suas partes tran-
 A. C. 1676. „siret; nec lucrari alia ratione eum
 „poterant, quippe æqui justique aman-
 „tem, ac etiam cum de ipsius commo-
 „dis agitur, earum regularum, quæ
 „semel constitutæ sunt, observantem.
 „Sed nec contenti in iis, quæ ad for-
 „mam modumque pertinent, Regi im-
 „ponere, id multo magis quoad sub-
 „stantiam ipsam fecere; suggererunt
 „enim Majestati suæ, Regaliam jus esse
 „Gallicæ coronæ coævum, eique ne-
 „cessario annexum, ac natura sua uni-
 „versale, ac uniforme, totumque Re-
 „gnum complecti, quæ omnia plane
 „nova dogmata sunt, recensque inducta
 „ac historiæ testimoniis, œcumenici
 „Concilii toto Regno recepti decisio-
 „nibus novis antiquisque Regum edictis,
 „Authenticis cameræ Parisiensis docu-
 „mentis, Parliamentorum ab aliquot
 „jam sæculis decretis, ac denique Au-
 „thorum, qui de hoc argumento scri-
 „psere, quique inter præcipuos Sena-
 „tores Regisque ministros numeraban-
 „tur, sententiis ac Doctrinæ contraria.
 „Præterea in hoc ipso, quod nobis ob-
 „jiciunt, Regii consilii judicio Præla-
 „tos & capitula ad producendos titu-
 „los & alia suæ exemptionis documenta
 „compulerunt, perinde ac si privatis
 „privilegiis ac contractibus (quemad-
 „modum

„modum aliæ quædam Ecclesiæ Re- Sæc. XVII.
„galiæ olim subiectæ, & in Provinciis A. C. 1676.
„sitæ huic oneri assuetis) libertatem
„suam debeant, cum tamen ea potius
„ex natura Ecclesiasticorum beneficio-
„rum, non aliunde proveniat, nec
„proinde alio titulo aut probatione,
„quam naturalis suæ possessionis indi-
„geat. Has vero Ecclesiæ, postquam
„in earum classem redegerunt, quæ
„particulari titulo a Regalia exemptæ
„sunt, continuo adjecerunt, eas nihilo-
„minus Regaliæ subiectas esse, nec de-
„fendi posse continua, & immemoriali
„possessione, quippe jus Ragaliæ adeo
„coronæ annexum esse, ut nec alienari,
„nec præscribi possit: qua in ratio-
„cinatione illud ipsum supponunt, quod
„probari, non supponi debuit; si enim
„jus Regaliæ nec alienari, nec præscribi
„potuit, ergo jus Regaliæ jam consti-
„tutum, & stabilitum esse oportuit, id
„vero probari debuit, cum in hoc ipso
„tota lis & cardo hujus quæstionis ver-
„tatur. Hæc si explicata Regi fuissent,
„nostrarumque Ecclesiæ jura & li-
„bertas, ut par erat exposita, nimium
„haberet ille æquitatis, ut unquam
„pati posset libertatem & prærogativam
„Ecclesiæ adimi, quibus a prima fun-
„datione fruebantur, quasque alii re-
„tro Reges intactas semper, illibatas-

F 5

„que

Sæc. XVII. „que voluerunt. Id ergo unum super-
A. C. 1676. „est, ut Regi fideliter res tota, ejusque
„fundamenta, & rationes uti se habent,
„ante oculos ponantur, nec vero aptior
„alius est, qui præstare id possit, quam
„Eminentia Vestra; character quippe
„& dignitas Metropolitani, ac præser-
„tim gratia, qua apud Regiam Maje-
„statem floret, Eminentiae Vestrae ante
„alios id præstabunt, ut vid. & loqui
„de hac caussa libere audeat, & a Prin-
„cipi libenter grataeque audiatur. Dig-
„nata est jam aliquoties Eminentia Ve-
„stra mihi significare, gratum sibi ac-
„ceptumque fore, si cum necessaria
„aliqua occurrent, non omitterem
„eam submonere; at vero nihil magis
„necessarium, majorisque momenti
„occurrit, quam quod præsens occasio
„monendum offert. Libertas nostra-
„rum Ecclesiarum, qua immunes &
„Regalia constituuntur, depositum
„quoddam est fidei Episcoporum com-
„missum, nobisque obligatio incumbit
„integrum illud intactumque Christo
„Jesu supremo Ecclesiarum pastori re-
„stituendi. Ego ea jam ætate sum,
„ut reddendis villicationis meæ ratio-
„nibus vicinum me sentiam, nec aliud
„magis conscientiam meam prægrava-
„verit, quam si contra officii mei debi-
„tum, apertamque veritatem jura ac
„liber-

„libertates Ecclesiæ meæ prodam. Nec Sæc. XVII.
 „ego sum solus, cui hæc cauſſa tan- A. C. 1676.
 „topere cordi ac curæ ſit; nam Emi-
 „nentiam Veſtram non latet, quid
 „plerique Epifcoporum ſentiant, &
 „quam aperte, dum occaſio ſe offert,
 „in hac cauſſa loquantur. Comperturn
 „quoque mihi eſt, nonnullos Epifo-
 „porum ſcriptis protestatos eſſe, eas-
 „que protestationes in Archivia ſuarum
 „Diæceſeon condidiffe, ut hac ſaltem
 „ratione ſuarum Ecclesiārum juribus
 „consulerent. Me quod attinet, Deum
 „enixe & ex intimo cordis precabor,
 „ut quæ ad majorem ſui nominis glo-
 „riam, Ecclesiæ utilitatem ac con-
 „ſcientiæ quietem faciunt, Eminentia
 „Veſtræ inspirare dignetur; ipſa inte-
 „rim dignabitur, eodem ut haſtenus,
 „affectu & benevolentia me profequi,
 „interim reverentia ac Venerationis
 „plenus ſum & ero ſemper.,,

§. XXXIII.

Aleſteniſ rationes Ludovico Regi expofitæ.

Cum autem Pavillonius Aleſteniſ
 Epifcopus haud temere vereretur, *Palat.* in
 ne Franciæ Rex a ſuis Miniftriſ, qui *vita Inno-*
 Regaliæ per totum Regnum extenden- *cetii XI.*
 dæ auctořes erant, incitatus totam in- *pag. 32.*
 digna-